

АЛФРЕД ДЪО ВИНИ
ЛОРЕТ ИЛИ ЧЕРВЕНИЯТ
ПЕЧАТ

Превод от френски: Маргарита Тошева, 1979

chitanka.info

Роден съм в Брест. Станах син на полка, когато бях деветгодишен, тъй като баща ми беше войник в гвардията. Но защото обичах морето, през една хубава нощ по време на ваканцията ми в Брест се скрих в трюма на един търговски кораб, който тръгваше за Индия. Забелязаха ме чак в открито море и капитанът предпочете да ме направи юнга, вместо да ме хвърли в морето. Когато дойде революцията, бях изминал много път и на свой ред бях станал капитан на един малък търговски кораб, който петнайсет години беше кръстосвал моретата. Тъй като бившата кралска флота изведнъж се оказа съвсем бедна на офицери, взеха капитани от търговската флота. Повериха ми командването на един военен бриг, наречен „Марат“.

На 28 фруктидор 1797 получих заповед да отплавам за Канена. Трябваше да откарам там шейсет войници и един заточеник. Беше ми заповядано да се отнасям предпазливо с тази особа, а в първото писмо от Директорията имаше и второ, запечатано с три червени печата и още един огромен по средата. Беше ми забранено да отварям това писмо преди първия градус северна ширина, между двацет и седмия и двацет и осмия меридиан, или малко преди пресичането на екватора.

Това голямо писмо имаше много особен вид. То беше дълго и затворено толкова плътно, че не можех да прочета нищо между ъглите, нито пък през плика. Не съм суеверен, но изпитвах страх от него. Поставих го в моята кабина зад стъклото на един противен малък степен английски часовник, който беше закован над леглото ми.

Пътуването този път започна много приятно. Имахме хубав северозападен вятър. Тъкмо поставях писмото зад стъклото на часовника, когато заточеникът влезе в стаята ми; държеше за ръка една красива девойка на около седемнайсет години. Каза ми, че той е на деветнайсет; беше хубав момък, макар и малко блед и прекалено бял за мъж. Но беше мъж, и то мъж, който в случая се държеше по-добре от много възрастни на негово място, сами ще се убедите. Държеше малката си жена за ръка, а тя беше свежа и весела като дете. Заедно те приличаха на два гълъба. На мен това ми доставяше удоволствие. Казах им:

— О, деца, вие ли сте! Дошли сте при стария капитан! Много мило от ваша страна. Аз ви отвеждам малко далече, но толкова по-добре, ще имаме време да се опознаем. Неприятно ми е, че приемам

госпожата в този вид, но тъкмо исках да закова там горе това дяволско писмо. Искате ли да ми помогнете?

Наистина те бяха добри малки деца. Малкият съпруг взе чука, а малката съпруга пироните и ми ги подаваха, щом ги поисках. Тя ми казваше: „Надясно! Наляво, капитане!“ — и се смееше, тъй като при движението на кораба часовникът се полюляваше. Още чувам тънкото й гласче: „Надясно! Наляво, капитане!“ — тя си правеше шега с мен.

— А — казах аз, — малка лудетино, ще кажа на мъжа ви да ви се скара, ще видите!

Тогава тя се хвърли на врата му и го целуна. Наистина те бяха мили. Така се запознахме. Веднага станахме добри приятели. Това беше едно красиво пътуване. Винаги намирах време за тях. Тъй като бях гледал само мрачни лица на борда си, аз канех моите малки влюбени на масата си всеки ден. Това ме развеселяваше. Когато изяждахме сухара и рибата, малката жена и нейният съпруг започваха да се гледат така, сякаш никога не се бяха виждали. Тогава аз се смеех от все сърце и се шегувах с тях. Те също се смееха заедно с мен. И вие бихте се смели, ако ни видехте — приличахме на трима смахнати, които не знаят какво им е. Но наистина беше много приятно да види човек колко се обичаха! Те се чувствуваха добре навсякъде: харесваше им всичко, което им даваха. Но имаха определени дажби, както останалите; аз им досипвах само малко шведска ракия, когато вечеряха с мен, но в съвсем малка чашка, за да запазя авторитета си. Не ги питах нищо. За какво ми беше нужно на мен, моряка, да знам имената им, проблемите им? Аз ги пренасях на другия бряг на морето, както бих пренасял две райски птички.

След месец вече ги гледах като свои деца. През деня, щом ги повиквах, те идваха да седнат при мен. Младият мъж пишеше върху масата, т.е. върху леглото ми, и когато го помолвах, ми помагаше да изчислим координатите на кораба: скоро той се научи да прави това не по-зле от мен; понякога ме смайваше. Младата жена сядаше на някое малко буре и почваше да шие.

— Знаете ли, деца мои, ние с вас приличаме на едно семейство. Не искам да ви питам, но сигурно вече нямате толкова пари, колкото ви трябват, а и двамата сте много нежни, за да можете да копаете, както правят останалите заточеници в Кайена. Това е ужасна страна, казвам ви го съвсем откровено; а аз съм една стара вълча кожа, изсушена от

слънцето, и бих си живял там като граф. Ако имате, както ми се струва (не искам да ви разпитвам), малко приятелско чувство към мен, аз с удоволствие бих напуснал моя стар кораб, който вече е истинска развалина, и бих се установил там с вас — разбира се, ако вие желаете. Аз нямам семейство и живея като куче, така ми дотегна, с вас ще бъда в едно малко общество. Ще ви помагам за много неща; събрал съм от честна контрабанда малко стока, с която ще можем да живеем и която ще ви оставя, след като склопя очи, както се казва за благозвучие.

Те останаха смаяни и се спогледаха, сякаш не вярваха, че им говоря сериозно; малката изтича и както правеше винаги, се хвърли на врата на другия и пламнала цялата, седна на коленете му и заплака. Той я притисна силно в ръцете си и аз видях сълзи и в неговите очи; протегна ми ръката си и побледня повече от обикновено. Тя му говореше тихо и дългите руси коси се спускаха по раменете ѝ: кокът ѝ се беше разпуснал, както се разплита въже, изведнъж, защото тя беше жива като риба; тези коси, да можехте да ги видите, бяха като златни. Те продължаваха да си говорят тихо, младият мъж от време на време я целуваше по челото, а тя плачеше и всичко това ме изкара из търпение.

— Е, добре, съгласни ли сте? — им казах най-накрая.

— Но... но, капитане, вие сте много добър, но... Вие не можете да живеете със заточеници и...

Той наведе очи.

— Не знам какво сте направили, за да бъдете заточен, все ще ми кажете това един ден, а може и да не ми кажете. Не виждам да имате много угризения и струва ми се, на мен ми тежат на съвестта много повече неща, отколкото на вас, клетки, невинни деца. Казвам ви, че докато сте с мен, никога няма да ви изоставя, бъдете сигурни в това; по-скоро ще ви заколя като пилета. Веднъж да сваля еполетите, не признавам нито адмирал, нито нещо друго.

— Но — започна младежът, поклащайки тъжно кестенявата си глава, леко поръсена с пудра, както беше обичайно на времето — но аз мисля, че за вас ще бъде опасно, капитане, да виждат, че ни познават. Ние се смеем, защото сме млади, изглеждаме щастливи, защото се обичаме, но в някои ужасни мигове си мисля за бъдещето и не зная какво ще стане един ден с клетата ми Лорет.

Взех лулата си и станах, защото усетих влага в очите, а това никак не ми приличаше.

— Хайде, хайде! — казах аз. — По-късно всичко ще се изясни. Ако тютюнът пречи на госпожата, тя може да се оттегли.

Лорет се надигна с пламнало лице, цялото мокро от сълзи. Приличаше на дете, което бяха смъррили.

— Ами писмото? — промълви тя, поглеждайки моя часовник. — Дори не се сецате за него.

Почувствувах, че се сепвам. Усетих как косата ми настръхна, щом тя каза това.

— По дяволите, съвсем забравих — казах. — Ама че работа.

Ако бяхме преминали първия градус северна ширина, нямаше да ми остава нищо друго, освен да се хвърля във водата. Можех ли да бъда спокоен, когато това дете ми напомняше за ужасното писмо.

Бързо погледнах морската карта и щом видях, че разполагаме поне с още една седмица, главата ме поотпусна, но не и сърцето, не знам защо. „Защото Директорията не се шегува при изпълнението на нейните заповеди“ — казах си аз.

— Времето изтече толкова бързо, че напълно бях забравил за това.

Замълчахме и тримата, само гледахме писмото, сякаш очаквахме то да ни заговори. Слънцето се промъкваше през решетъчния прозорец и осветяваше стъклото на часовника; странно защо големият червен печат и останалите по-малки от него ми заприличаха на лице, обгърнато в пламъци.

— Сякаш очите излизат от главата му — казах аз, за да ги разсея.

— О, приятелю — прошепна младата жена, — те приличат на кървави петна.

— Хайде, хайде — каза съпругът ѝ и я хвана подръка, — вие се лъжете, Лора; това прилича по-скоро на покана за сватба. Елате да си починете, елате! Защо мислите толкова за това писмо?

Те тръгнаха, сякаш преследвани от някакъв дух, и се качиха на палубата. Останах сам с голямото писмо и си спомням, че докато пушех лулата си, го гледах непрекъснато, като че ли неговите червени очи бяха приковали моите и ги омайваха, както омайват змийските очи. Голямото му бледо лице, третият печат, по-голям от очите, целият отворен, зяпнал като вълча муцуна... Това ми развали настроението; взех дрехата си и я закачих върху часовника, за да не виждам вече нито колко е часът, нито писмото.

Отидох да доизлуша лулата си на палубата. Останах там до настъпването на нощта.

Това беше най-хубавата нощ, която съм виждал през живота си на тропика. Луната се издигаше над хоризонта, широка като слънце, морето я разрязваше надве и тя съвсем побеляваше; приличаше на снежна покривка, поръсена с дребни диаманти. Гледах всичко това и пуших, седнал на моята пейка. Дежурният офицер и моряците мълчаха и гледаха като мен сянката на кораба върху водата. Доволен бях, че не чувах никакъв глас. Аз обичам тишината и реда. Бях забранил да се вдига шум и да се палят светлини. В това време почти под краката си съзрях малка червена ивица. Сигурно веднага бих се ядосал, но тъй като това беше при моите малки заточеници, преди да се скарам, исках да проверя какво правят. Трябваше само да се наведе и през големия капак на люка можех да видя какво става в малката каюта. И аз погледнах.

Младата жена, застанала на колене, се молеше. Една малка лампа я осветяваше. Тя беше по риза; отгоре виждах голите ѝ рамене, малките ѝ боси крака и разпилените ѝ дълги руси коси. Помислих да се отдръпна, но си казах: „Е, хайде, голяма работа, един стар войник!“ И останах да гледам. Съпругът ѝ бе седнал върху един малък сандък и подпрял главата си с ръце, я гледаше как се моли. Докато тя се молеше, той хващаше краищата на косите ѝ и ги целуваше беззвучно.

Като свърши, тя се изправи, целуна го и се изтегна първа в своя хамак, където той я постави, без да каже нещо, както се слага дете в люлка. Беше много задушно; приятно ѝ беше да усеща полюляването при движението на кораба и сякаш вече се унасяше.

— Мили — каза тя, — на теб не ти ли се спи? Вече е много късно, знаеш ли?

Той продължаваше да стои, подпрял челото си с ръце, без да отговаря. Най-после пророни:

— О, скъпа Лора, колкото повече приближаваме към Америка, толкова по-тъжно ми става, не знам защо; струва ми се, че най-щастливото време в нашия живот ще е това пътуване.

— И аз мисля така — каза тя, — иска ми се никога да не пристигаме.

Той я погледна и склучи ръцете си с неописуем възторг.

— Но, ангел мой, вие плачете и продължавате да молите бога, а това много ме натъжава, защото знам кои са онези, за които си спомняте, и си мисля, че съжالياвате за това, което направихте.

— Да съжالياвам! — каза тя много огорчена. — Аз да съжالياвам за това, че съм те последвала, приятелю! Мислиш ли, че те обичам помалко заради това, че съм те обичала кратко време? Не съм ли жена, не знам ли задълженията си, като съм на седемнайсет години? Майка ми и сестрите ми не казаха ли също, че трябва да ви последвам в Гвиана? Не казаха ли, че в това няма нищо необикновено! Не разбирам само защо това ви трогва, приятелю; моята постъпка е съвсем естествена. И сега не зная как е възможно да допуснете, че съжالياвам за нещо, когато сме заедно, за да ви помагам да живеете или за да умра заедно с вас ако вие умрете.

Всичко това тя казваше с толкова нежен глас, че човек би помислил, че слуша музика. Аз бях много развълнуван и прошепнах: „Ех, каква добра малка съпруга!“ Младият мъж започна да въздиша, като потрепваше нервно с крак и целуваше хубавата ръка, която тя му подаваше.

— Лорет, скъпа Лорет — каза той. — Като си помисля, че ако бяхме забавили с четири дни нашата сватба, щяха да арестуват само мен и щях да тръгна сам, не мога да си простя това.

Тогава малката хубавица го погали по челото, по косата, по очите и притисна главата му, сякаш искаше да го отвлече и да го скрие в гърдта си. Тя се усмихна по детски и му изреди цял куп незначителни женски приказки, каквито аз никога не бях чувал. Затваряше устата му с ръка, за да може да приказва само тя. Като говореше, си играеше с дългите си коси и ги хващаше като носна кърпа, за да изтрие очите му:

— Не е ли много по-хубаво с теб да бъде една жена, която те обича, кажи, мили? Аз много се радвам, че отивам в Кайена; ще видя диваци, кокосови орехи, нали? И двамата ще си засадим по един. Ще видим кой е по-добър градинар. Ще си направим малка къщичка за двамата. Ще работя по цял ден и по цяла нощ, ако искаш. Аз съм силна; ето виж ръцете ми; почти бих могла да те повдигна. Не ми се подигравай; освен това мога да бродирам много добре, а има ли някакъв град, в който да не трябва жени, които бродират? Ще давам уроци по рисуване и по музика, стига да има на кого, а ако знаят да четат, ти ще пишеш.

Спомням си как горкото момче се отчая толкова много, че извика силно, щом тя каза това.

— Да пиша — извика той, — да пиша!

И с лявата си ръка хвана дясната, като я стисна в юмрук.

— О! Да пиша? Защо ли изобщо съм се научил да пиша! Да пиша! Но това е занаят за побъркани!... Повярвах на свободата на пресата им! Къде ми беше умът? И за какъв дявол? За да публикувам пет или шест, жалки, съвсем посредствени мисли, прочетени само от тези, които ги одобряват, хвърлени в огъня от онези, които ги мразят, послужили само за да ни преследват! Мен, както и да е, но ти, хубавице моя, какво си направила ти? Обясни ми, моля ти се, как ти позволих да бъдеш толкова добра, че да ме последваш дотук? Знаеш ли само къде си, малка нещастнице? И къде отиваш, знаеш ли? Скоро, дете мое, вие ще бъдете на хиляда и шестстотин левги от майка си и от сестрите си и всичко заради мен! Всичко това заради мен!

Тя скри за миг главата си в хамака и от високото аз видях, че плачеше; но той отдолу не виждаше лицето ѝ; и когато тя го показа изпод чаршафа, беше цялото засмяно, за да го развесели.

— Наистина ние сега не сме богати — каза тя, като се смееше силно, — ето, виж, в портмонето си имам само един-единствен луидор. А ти?

Той също се засмя по детски:

— Боже мой, аз имах едно екю, но го дадох на малчугана, който пренесе куфара ти.

— Какво от това? — каза тя, щраквайки с малките си бели пръсти като с кастанети; най-весело е, когато човек няма нищо; но аз имам в резерва двете диамантени гривни, които ми даде майка ми; те могат винаги да бъдат полезни, нали? Когато поискаш, ще ги продадем. Впрочем тях винаги ще ги купят, нали? Аз мисля, че добрият капитан не изказа всичките си хубави намерения към нас и че той знае много добре какво има в писмото. Сигурно това е някаква препоръка за нас до губернатора на Кайена.

— Може би — отвърна той, — кой знае?

— О — започна отново малката му женичка, — ти си толкова добър, и съм сигурна, че правителството те изпраща на заточение за малко време, но не ти се сърди.

„Толкова добре го каза — добрият капитан“ — аз цял се развълнувах, разнежих се; и дори се зарадвах, като си помислих, че тя може би беше отгатнала какво пишеше в запечатаното писмо. Те отново започнаха да се целуват; аз изтропах силно с крак върху палубата, за да престанат. Извиках им:

— Хайде, време е, млади приятели, има заповед да се загасят всички светлини на кораба. Загасете си лампата, ако обичате.

Те изгасиха лампата си и аз чух как продължаваха да се смеят и дърдорят тихичко в тъмното като ученичета. Продължих да се разхождам сам върху горната палуба и да пуша лулата си. Звездите на тропика бяха големи и приличаха на малки луни. Гледах ги и вдишвах свежия и приятен въздух. Казвах си, че сигурно тия добри деца бяха отгатнали истината и се чувствувах съвсем ободрен. Беше много вероятно един от петимата Директори да се е разкаял и да ми ги препоръчва: не можех да си обясня напълно за какво, защото имаше държавни работи, които никога не бях разбирал; но вярвах, че беше възможно да е така, и от това ми олекваше. Слязох в моята каюта и взех писмото, което стоеше скрито зад старата ми униформа. Видът му сега беше друг, стори ми се, че то се смееше и печатите му изглеждаха розови. Вече не се съмнявах в неговата доброта и му махнах приятелски с ръка. Въпреки това поставих дрехата си отгоре; то ми досаждаше.

В продължение на няколко дни не се сецахме да го погледнем и бяхме весели; но когато приближихме първия градус северна ширина, изгубихме желание да си говорим. Една хубава утрин се събудих много изненадан, че не усещам никакво движение на кораба. Действително аз спя винаги само с едно око, както се казва, и щом спря клатушкането, отворих и двете си очи. Бяхме попаднали в някакво затишие и се намирахме точно на първия градус северна ширина и на двайсет и седмия западна дължина. Излязох на палубата; морето беше гладко като паница с олио; всички опънати ветрила висяха и се залепваха за мачтите като празни балони. Веднага си казах: „Ще имам време да те прочета, хайде!“ — и погледнах крадешком писмото. Изчаках до вечерта, до залеза на слънцето. Все пак трябваше да направя това; отворих часовника и бързо издърпах запечатаната заповед.

— Да, скъпи приятелю, държех го в ръцете си вече четвърт час и още не можех да го прочета. Най-после си казах: „Хайде! Веднага!“ —

и счупих трите печата с палеца си, а големия направих на прах.

Щом го прочетох, потрих с ръце очите си и помислих, че съм се излъгал. Препрочетох цялото писмо; прочетох го още веднъж; започнах да го чета отзад напред. Не можех да повярвам. Краката ми се разтрепераха, седнах; тръпки полазиха по лицето ми; разтрих малко бузите си с ром, изпитах съжаление към себе си, задето бях толкова глупав; това трая само един миг; качих се да взема въздух.

Този ден Лорет беше толкова хубава, че не ми се щеше да се приближавам до нея: беше облечена в чисто бяла и много семпла рокля, с голи до раменете ръце и дългите ѝ коси бяха разпуснати, както винаги. Забавляваше се, като топеше в морето другата си рокля, привързана на края на едно въже, и се смееше, като се опитваше да спира морските треви, прилични на гроздове, които плуват по водите на тропиците.

— Ела да видиш гроздето! — викаше тя.

Приятелят ѝ се облягаше на нея, но не се обръщаше към водораслите, а я гледаше с много нежност.

Повиках младия мъж да дойде да поговорим. Тя се обърна. Не знам как е изглеждало лицето ми, но изпусна въжето, хвана мъжа си здраво за ръка и му каза:

— О, не отивай, виж колко е блед.

Това беше напълно възможно, имаше от какво да бъде блед. Въпреки това той дойде до мен; тя ни гледаше, облегнала се на голямата мачта. Ние се разхождахме дълго из кораба, без да проговорим. Аз пуших пура, но ми загорча и я изплюх във водата. Той ме проследи с поглед; хванах го за ръка; задушавих се, повярвайте ми; честна дума, задушавих се.

— Ех! — въздъхнах аз. — Разкажете ми, млади приятелю, разкажете ми накратко вашата история. Какво, по дяволите, сте направили на тия кучета, Директорите, които се разпореждат като петима крале? Изглежда, че са ви много ядосали! Това е смешно!

Той повдигна рамене, сведе глава с такава смиреност, горкото момче, и ми каза:

— О, господи, нищо особено, капитане: три водевилни куплета срещу Директорията, това е всичко.

— Не е възможно! — казах аз.

— О, боже мой, така е! Куплетите дори не бяха много добри. Арестувах ме на 15 фруктидор и ме отведоха във Форс, съдиха ме на 16-и и първо ме осъдиха на смърт, а след това, по милост, на заточение.

— Това е смешно! — казах аз. — Директорите навярно са много докачливи хора, защото в писмото, което знаете, има заповед да ви разстрелям.

Той не отговори, усмихна се и запази самообладание, както би трябвало да направи един деветнайсетгодишен мъж. Само погледна жена си и избърса челото си, от което се стичаха капки пот. Аз бях изпотен поне колкото него, а и очите ми бяха навлажнени. Продължих:

— Изглежда, че онези граждани не са искали да решат вашия въпрос на място, мислили са, че тук всичко няма да бъде толкова явно. Но за мен това е много тъжно, защото вие напразно бяхте добро момче, не мога да забравя това; смъртната присъда е на дневен ред, заповедта за екзекуция е разписана, парафирана, запечатана, нищо не липсва.

Той ми отговори много учтиво и целият се изчерви.

— Не искам нищо, капитане — каза той с глас, нежен както обичайно, — не бих се съгласил заради мен да не изпълните задължението си. Само бих искал малко да поговоря с Лора и да ви помоля да се грижите за нея, ако продължи да живее след моята смърт, което не вярвам да стане.

— О, разбира се, момчето ми — казах аз, — ако нямате нищо против, ще я откарам при семейството ѝ, като се връщам във Франция, и ще я изоставя само когато тя пожелае. Но според мен, можете да се гордеете с това, че тя едва ли ще се съвземе от този удар, бедната женичка!

Той хвана двете ми ръце, стисна ги и каза:

— Мой смели капитане, вие страдате повече от мен от това, което трябва да извършите, чувствавам го добре; но какво можете да направите. Разчитам на вас да запазите за нея малкото мои вещи, да се грижите за нея, да се помъчите тя да получи онова, което майка ѝ би могла да стори, за да се запази животът ѝ, честта ѝ, а също и здравето ѝ.

— Вижте — добави той по-тихо, — трябва да ви кажа, че тя е много слаба, често я болят гърдите и понякога ѝ прилошава по няколко пъти на ден: трябва винаги да се завива добре. Всъщност вие ще

замените баща ѝ, майка ѝ и мен, доколкото е възможно, нали? Ако може да запази гривните, които ѝ даде майка ѝ, това би ми доставило удоволствие. Но ако е нужно да ги продадете заради нея, трябва да го направите. Бедната ми Лорет, вижте колко е хубава!

Тъй като започнахме много да се разнежваме, аз се почувствувах притеснен и сбръчках вежди; бях му говорил весело, за да не се отпускам; но вече ми беше все едно:

— Хайде, стига толкова — казах му аз, — смелите хора се разбират лесно. Идете да поговорите с нея и да побързаме.

Стиснах ръката му приятелски, но той не пускаше моята и ме гледаше някак особено.

— А, да! Ако мога да ви дам един съвет — прибавих аз, — то е да не ѝ казвате за това. Ще свършим всичко, без тя да очаква, вие също, бъдете спокоен, това не е без значение.

— А, това е друго нещо — каза той, — аз не знаех... Така е по-добре наистина. В същност сбогуванията, сбогуванията размекват.

— Да, да — казах аз, — не ставайте дете, така е по-добре. Не я целувайте, приятелю, не я целувайте, ако можете; иначе сте загубен.

Още веднъж стиснах здраво ръката му и го изпратих при Лорет. О, за мен всичко това беше много трудно.

Стори ми се, че той запази тайната, честна дума: те се разхождаха хванати подръка четвърт час, дойдоха до борда, за да вземат въжето и роклята, които един от моите юнги беше изтеглил от водата.

Нощта настъпи изведнъж. Точно това време бях избрал. Но за мен този миг продължава до ден-днешен и ще го влача през целия си живот като тежко бреме...

Тук старият капитан беше принуден да прекъсне разказа си. Аз се въздържах да говоря, за да не отклоня мислите му, той продължи, като се потупваше по гърдите:

— Онзи момент, казвам ви, още не мога да го проумея. Почувствувах как от яд косите ми настръхнаха, но едновременно с това и някаква сила ме караше да се подчиня и ме тласкаше напред. Повиках офицерите и казах на един от тях:

— Хайде спуснете една лодка в морето... защото сега ние сме палачи! Ще качите в нея тази жена и ще я отведете навътре, докато чуете изстрел. Тогава ще се върнете.

Да се подчиниш на едно парче хартия! Всъщност беше точно така! Трябва във въздуха да е имало нещо, което ме е тласкало. Видях отдалече младия мъж. О! Беше ужасна гледка!... Коленичил пред своята Лорет, целуваше коленете и ходилата ѝ. Разбирате ли, че наистина бях много нещастен?

Изкрещях като луд:

— Разделете ги... ние всички сме убийци! Разделете ги... Бедната Република е мъртва! Директорите, Директорията я унищожиха! Аз напускам морето! Не се страхувам от всичките ви Директори; кажете им какво съм казал, това ми е безразлично. Прекалено много се съобразявах с тях наистина! Как искам да ги арестувам, бих ги разстрелял и петимата мошеници! Да! Бих го направил; грижех се живота си, колко се пазех!... Живот като моя... Е добре, да! Нещастен живот... Стига!...

И гласът на капитана затихна постепенно и стана несигурен, също както и думите му; той закричи, като хапеше устните си, и смръщи вежди в ужасно и диво раздвоение.

Учуди ме това, че видях как лицето му от жълто стана тъмnochервено. Разкопча дрехата си и се разгърди силно срещу вятъра и дъжда. Продължихме да вървим така в дълбока тишина. Разбрах, че повече той нямаше да говори за себе си и че трябваше да се реша сам да му задавам въпроси.

— Разбирам добре — казах му аз така, сякаш той беше завършил разказа си, — че след една толкова жестока история човек може да се ужаси от професията си.

— О! Професията! Луд ли сте? — каза ми той рязко. — Това не е до професията. Капитан на кораб никога не може да бъде палач, освен ако не дойдат на власт правителства от убийци и крадци, които се възползват от навика на обикновения човек да се подчинява сляпо, да се подчинява винаги, да се подчинява като нещастна машина, противно на сърцето си!

Забелязах обаче с удоволствие, че той възобнови разказа си, тъй като изведнъж ми каза:

— Вие през живота си не сте виждали кораби, нали?

— Виждал съм само на Панорамата в Париж, но нямам много доверие в морските научни познания, които получих оттам.

— Следователно не знаете какво е това „босоар“?

— Нямам никаква представа — казах аз.

— Това е нещо като тераса, направена от греди, която се издава от предната част на кораба и откъдето се хвърля котвата в морето. Когато се застрелва някой човек, обикновено го поставят на това място — добави той по-тихо.

— А! Разбирам, то е, защото оттам той пада направо в морето.

Той не отговори, а започна да описва всички видове лодки, които може да носи един бриг, и тяхното разположение в кораба; след това разбъркано продължи разказа си с онзи престорено безгрижен вид, който дългите години служба придават неизбежно, защото пред подчинените трябва да се демонстрира презрение към риска, презрение към хората, презрение към живота, презрение към смъртта и презрение към себе си; и всичко това почти винаги прикрива под плътна обвивка една дълбока чувствителност.

— Такава лодка побира шест души — продължи той. — Те се втурнаха и откараха Лора със себе си толкова бързо, че тя не можеше нито да извика, нито да каже нещо. О! Това е нещо, което никой честен човек не може да си прости, ако го е извършил. Напразно приказват, такава нещо не се забравя!... Офицерът беше достатъчно глупав, за да отведе лодката пред брига. Но в края на краищата човек не може да предвиди всичко. Аз разчих на нощта, за да скрия това деяние, а не помислих за светлината от дванайсетте изстрела, които щяха да проехтят едновременно. И, господи, от лодката тя видя своя съпруг да пада прострелян в морето.

По време на залпа тя сложи ръка на главата си, сякаш куршум я беше ударил в челото, и седна в лодката, без да припада, без да вика, без да говори, и се върна на брига, когато ѝ казаха и както ѝ казаха. Аз отидох при нея, говорих ѝ дълго и колкото можех по-добре. Привидно тя сякаш ме слушаше и ме гледаше в лицето, като си потриваше челото. Тя не разбираше, челото ѝ беше червено, а лицето съвсем бледо. Цялата трепереше, сякаш се страхуваше от всички. Това ѝ остана завинаги. Бедната, и днес е такава: глупава или слабоумна, или луда, както искате. От нея никога никой не може да изтръгне и дума, освен когато тя казваше, че онова, което е искала да каже, е излетяло от ума ѝ.

От този момент аз станах тъжен като нея и усещах как нещо в мен ми казваше: „Остани с нея до края на дните си, пази я.“ Аз го

направих. Когато се върнах във Франция, поисках да премина със същия чин в сухопътните войски — бях намразил морето, защото в него бях пролял невинна кръв. Потърсих семейството на Лора. Майка ѝ беше починала. Сестрите ѝ, тъй като им я заведох луда, не поискаха да остане при тях и ми предложиха да я настаня в Шарантон.

Аз им обърнах гръб и я задържах при себе си?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.